

Received: 23.11.2017

Accepted: 28.12.2017

BIOLOGY PRESERVICE TEACHERS' VIEWS ABOUT THE TEACHING PROFESSION: A QUALITATIVE STUDY

Murat ÖZARSLAN*

ABSTRACT: The present study was carried out to reveal biology preservice teachers' views about the teaching profession. The study was conducted with 10 senior preservice teachers (five female, five male) attending the department of Biology Teaching at the education faculty of a university located in Marmara Region of Turkey in the Spring Term of the academic year of 2014-2015. The study group was determined using the convenient sampling method. In the study, the qualitative research method was applied. The research data were collected using "Semi-Structured Interview Form for Biology Preservice Teachers' Views about the Teaching Profession" developed by the researcher. The semi-structured interviews lasted about 20 minutes. In the process of the development of the interview form, two academicians from the fields of Educational Sciences and Biology Teaching were asked for their views. For the analysis of the qualitative data, content analysis was conducted using the package software of ATLAS-ti 7.5. In relation to the content analysis, the data were coded separately by the researcher and by another academician. The similarity percentage calculated for the reliability of the coded data was found to be %89. The results revealed that most of the preservice teachers regarded the teaching profession as a holy job and perceived it as providing guidance for students. It was also found that interest in the profession of teaching, family and teachers were among the most common factors influential on the participants' preferences of the teaching profession. The preservice teachers reported that teachers should be self-sacrificing, competent in self-expression and especially open to social communication. In addition, the preservice teachers pointed out that teachers should be knowledgeable about teaching and highly motivated for this profession. It was also revealed that the profession of teaching address most of their characteristics such as leadership, love of human and children, patience and idealism. In addition, the research results demonstrated that almost all the preservice teachers had positive feelings about the profession of teaching and that most of them thought they lacked the necessary knowledge and skills required by the teaching profession, though. Based on these results, in order to develop preservice teachers' professional competencies and their positive attitudes towards the profession of teaching, the content of pedagogical courses given at education faculties could be reorganized in line with current expectations. Also, the trainings to be given to preservice teachers could focus on certain characteristics of preservice teachers such as communication skills, tolerance, self-sacrificing, being good-humored and self-expression.

Key Words: Biology preservice teacher, teaching profession, teacher qualities, qualitative study

SUMMARY

Introduction

Training qualified teachers, an important part of educational activities, is of great importance for the success of education (Celep, 2004). Students take their teacher as a role model, and in this respect, not only what the teacher teaches but also his or her views, attitudes and behaviors are influential on the teaching performance as well as on the students (Jeans, 1995; Özbek et.al., 2007). In related literature, it is seen that in general, quantitative research methods were used in studies examining preservice teachers' views about the profession of teaching and that there is no qualitative research conducted to investigate especially biology preservice teachers' views about the profession of teaching. For this reason, the present study could make important contributions to the related literature, and based on the results, new regulations could be made for the training of biology preservice teachers.

This study was carried out to determine the views of biology preservice teachers about the profession of teaching.

Method

The study was carried out with senior biology preservice teachers attending the education faculty of a university located in Marmara Region of Turkey in the Spring Term of the academic year of 2014-2015. The study group was made up of 10 participants (five female and five male) selected using the convenience sampling method.

In the study, for the purpose of determining the biology preservice teachers' views about the profession of teaching, the "Semi-Structured Interview form for Biology Preservice Teachers' Views about the Teaching Profession" developed by the researcher was used. In relation to the questions in the interview form, expert view was taken. The semi-structured interviews held with the study group lasted about 20 minutes. The qualitative data were analyzed using the content analysis method and coded with the package software of ATLAS-ti 7.5 (Yıldırım and Şimşek, 2008). After the research data were coded by the researcher and by an academician experienced in content analysis, the data were grouped and tabulated as themes and sub-themes. The reliability of the codings was evaluated using the formula of 'reliability=agreement/(agreement+disagreement)x100' on the codings done by the two coders (Miles and Huberman, 2002). The similarity percentage for the codings done by the coders was calculated as 89%.

Findings

In the study, it was revealed that the biology preservice teachers considered the profession of teaching to be a holy job and perceived it as providing guidance for people. It was also found that the biology preservice teachers had positive feelings about the teaching profession. On the other hand, most of the biology preservice teachers reported that they lack the necessary knowledge and skills required by the profession of teaching. In addition, the preservice teachers' interest in the profession of teaching, their families and their teachers were all influential on their preferences of the profession. In the study, it was revealed that the profession of teaching address such characteristics of preservice teachers as leadership, love of human and children, patience and idealism. Lastly, the preservice teachers reported that teachers should be self-sacrificing, competent in self-expression and especially open to social communication and that teachers should be motivated in and knowledgeable about teaching.

Conclusion and Discussion

According to the research results, half of the biology preservice teachers believed that the profession of teaching is a holy job. This result is consistent with those of other related studies carried out by Okçabol (2005), Özbek and colleagues (2007) and Ubuz and Sarı (2009). In addition, in one international study conducted by Küçüköğlü and colleagues (2014), Iranian preservice teachers reported views similar to those of the biology preservice teachers participating in the present study.

The results of the study also revealed that the most influential factor on the biology preservice teachers' preferences of the teaching profession was their interest in this profession. This finding is supported by other research results reported in related literature (Bishay, 1996; Ekici, 2015; Hacıömeroğlu and Şahin Taşkın, 2009), which is considered to be a positive result for future success of biology preservice teachers in teaching.

Another finding obtained in the present study was that the biology preservice teachers' families and teachers were also influential on these preservice teachers' preferences of the profession of teaching. This result is parallel to the other research results in literature as well (Çermik et.al., 2010; Kniveton, 2004; Ubuz and Sarı, 2009). However, teaching is a profession that preservice teachers should prefer consciously. Otherwise, they may face negative or undesirable situations in their future teaching lives.

According to the results of the present study, the biology preservice teachers pointed out that teachers should be self-sacrificing, competent in self-expression and especially open to social communication. This result is consistent with the results of other studies reported in related literature (Taşkaya, 2012; Işıktaş, 2015; Jones and Jones, 2004). The reason is that in order to be successful in teaching, it is important to study constantly and to the job eagerly and with pleasure.

In the study, it was found that most of the biology preservice teachers did not find themselves knowledgeable about and competent in teaching. This result is supported by another study conducted by Temizkan (2008). However, in order for teachers to be successful in their future professional lives, they are supposed to be proficient in their own fields of teaching as well as in such areas as general culture and the profession of teaching in general (Celep, 2004). The related result obtained in the present study might have occurred due to the fact that the biology preservice teachers participating in the study were all senior students.

The results of the present study also demonstrated that almost all the biology preservice teachers had positive feelings about the profession of teaching. This result is parallel to the results of other studies in literature (Akay and Boz, 2011; Akbaba, 2013; Bayrakdar et.al., 2016; Doğan and Çoban, 2009). Biology preservice teachers' positive feelings and views about the profession of teaching will undoubtedly have positive influence on their future professional lives (Johnson and Howell, 2005).

In order for biology preservice teachers to develop their professional competencies and their positive attitudes towards the profession of teaching, the content of pedagogical courses given at education faculties could be reorganized in line with current expectations.

BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

ÖZET. Bu çalışma, Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Araştırma 2014-2015 yılı bahar döneminde Marmara Bölgesinde yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesinde Biyoloji Öğretmenliği 4. sınıfa devam eden 10 (5 kız, 5 erkek) öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen "Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşleri Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" yardımı ile elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yaklaşık 20 dakikada tamamlanmıştır. Görüşme formunun geliştirilme sürecinde Eğitim Bilimleri ve Biyoloji Eğitimi alanlarında çalışan 2 akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Nitel verilerin analizi ATLAS-ti 7.5 paket programı yardımıyla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde veriler araştırmacı ve başka bir akademisyen tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Kodlama verilerinin güvenilirliği için hesaplanan benzerlik yüzdesi %89 olarak bulunmuştur. Araştırma sonuçlarında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini çoğunlukla kutsal bir meslek olarak gördükleri ve öğrenciye rehberlik yapmak olarak algıladıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercihlerinde çoğunlukla mesleğe yönelik ilgi, aile ve öğretmenlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adayları, öğretmenlerin çoğunlukla sosyal yönden iletişime açık, fedakâr, kendini yeterli şekilde ifade edebilme özelliklerine sahip olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları, öğretmenlerin çoğunlukla öğretmenlik formasyon bilgisinin yeterli ve mesleğe yönelik motivasyonlarının yüksek olması gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğinin kendilerinin çoğunlukla liderlik, insan ve çocuk sevgisi ve idealist olma gibi kişisel özelliklerine hitap ettiğini ortaya koymuştur. Araştırma sonuçlarında öğretmen adaylarının hemen hemen tamamı öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu duyguya sahip olduklarını ancak birçok öğretmen adayının

öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından kendilerini yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerinin ve olumlu tutumlarının geliştirilebilmesi için eğitim fakültelerince sunulan eğitim pedagojisi derslerinin içeriği günümüz beklentileri doğrultusunda düzenlenebilir. Eğitimlerde özellikle; iletişim becerileri, hoşgörü, fedakârlık, güler yüzlü olma ve kendini ifade edebilme gibi adayların sahip olduğu özelliklere vurgu yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Biyoloji öğretmen adayı, öğretmenlik mesleği, öğretmenlik nitelikleri, nitel araştırma

GİRİŞ

Günümüzde ülkemizde eğitim sistemiyle ilgili en önemli konulardan birisi, öğretmen yetiştirme ve yetiştirilen öğretmenlerin niteliğidir. Çünkü eğitim ve öğretimde başarının yakalanması için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır (Sünbül, 2001; Üstüner, 2006). Yetiştirilen öğretmenlerin niteliğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlikleri kadar öğretmenlik mesleğine yönelik düşünceleri de önemlidir. Öğretmenlik mesleğini seçen adayların öğretmenlik mesleğine karşı olan düşüncelerinin bilinmesinin, öğretim etkinliklerinin hazırlanmasında katkısı büyüktür.

Öğretmenlerin çağımızın beklentilerini ve gereksinimlerini karşılayabilmesi için öğretmenlik mesleğinin gereğini yerine getirebilecek yeterliklere sahip olması gerekmektedir (Numanoğlu ve Bayır, 2009). Öğretmen yeterlilikleri için öğretmenlerin; alan, öğretmenlik formasyon ve genel kültür bilgisi gibi boyutlarda yeterliliği olmalıdır (Celep, 2004). Ayrıca öğretmenlerin mesleklerine ilişkin olumlu tutum içinde olmaları, görevlerini yerine getirmeleri ve beklentilerin karşılanması için önemlidir (Eren, Çelik ve Oğuz, 2014; Kocaarslan, 2014).

Günümüzde toplumunun eğitimden ve öğretmenlerden beklentisi artmıştır. Bu doğrultuda; Brophy ve Alleman (1991) ve Şahin (2011), öğretmenlerin cana yakın, coşkulu, değişim ve gelişime açık, insancıl, düşünen ve düşüncelerini yansıtan bireyler olması gerektiğini ifade etmektedir. Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007) öğretmenliğin toplum kalkınmasında önemli, fedakârlık ve sorumluluk gerektiren bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler; sabırlı, duygularını kontrol edebilen, farklılıklara saygılı, öğrencilere karşı güler yüzlü, hoşgörülü ve sevecen kişilerdir. Öğretmenler; iyi bir gözlemci ve empati sahibidir (Başaran ve Baysal, 2016; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Minor, Onwuegbuzie, Witcher ve James 2002; Şahin, 2011).

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri kadar mesleği seçme sebepleri de önemlidir. Çermik, Doğan ve Şahin (2010) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih gerekçelerinin çok boyutlu olduğu ifade etmiştir. Öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğini kişisel, sosyal ya da ekonomik sebeplerden dolayı seçmektedirler (Özbek vd., 2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri arasında; öğretmenliğin “kadın mesleği” olarak algılanması ve kadınlar tarafından daha fazla tercih edilmesi (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Çermik vd., 2010; Foster ve Newman, 2005; Göçer-Şahin ve Gelbal, 2016; Johnston, McKeown ve McEwen, 1999; Saban, 2003; Smedley, 2007), bireylerin öğretmeyi ve çocukları sevmesi, öğretmenliğin saygın bir meslek olduğu düşüncesi, çalışma şartlarının uygunluğu (Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2009; Göçer-Şahin ve Gelbal, 2016; Okçabol vd., 2003), insanlara hizmet etme arzusu, topluma faydalı olma isteği, içsel gerekçeler (mesleği ve insanları sevmek, öğretmenliğe ilgi duymak, bu alanda yetenekli olduğu düşüncesi) ve dışsal gerekçeler (iş garantisi, uzun tatil, sosyal güvence, atanma koşulları (Bastick, 2000; Brown, 1992; Boz ve Boz, 2008; Buldur ve Buysal, 2015; Chuan, 2013; Chuene, Lubben ve Newson, 1999; Çakmak ve Kayabaşı, 2017; Ekinçi, 2017; Göçer-Şahin ve Gelbal, 2016; Kızıldaş, Harmatov ve Sariçam, 2012; Kyriacou ve Coulthard, 2000; Manuel ve Hughes, 2006; Saban, 2003;

Yılmaz ve Doğan, 2015), ailesinde öğretmenlerin bulunması ve üniversite sınavında aldıkları puan (Kılcan, Çepni, Çağatay ve Kılınç, 2014; Okçabol vd., 2003) sayılabilir.

Öğretmenlik mesleği, bu görevi yapacak olan kişilerin görüş ve davranışları ile yakından ilgilidir (Özbek vd., 2007). Öğrencilerin kendilerine model olarak gördükleri öğretmenin, öğrettikleri kadar bireysel düşünceleri, tutum ve davranışları da öğretmenlik meslek performansını ve öğrencileri etkilemektedir (Jeans, 1995; Özbek vd., 2007).

Alanyazında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, meslek seçim sebepleri, yetiştirilmesi ve yeterlilikleri ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır (Aydın ve Sağlam, 2012; Çakmak ve Kayabaşı, 2017; Çermik vd., 2010; Dönmez ve Uslu, 2013; Işık, Yaman ve Soran, 2005; Tomšik, 2016). Örneğin, Adıgüzel (2017), öğretmen adaylarının genel olarak pedagojik yeterlik algılarının beklenen düzeyde olmadığını, biyoloji branşındaki adayların pedagojik yeterlik algılarının ve mesleğe karşı tutumlarının diğer branşlardan fazla olduğu ifade etmektedir. Küçükoğlu, Taşgın, Saadnige (2014) ise Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin daha çok duygusal boyutuna ağırlık verirken, İranlı öğretmen adayları ise öğretmenlik mesleğinin kutsallığına vurgu yaptıkları ifade edilmiştir. Koç (2014), öğretmen adaylarının genel olarak öğretmen kavramına yönelik olumlu bir algı içerisinde olduklarını ancak bir öğretmende bulunması gereken temel özelliğin bilgi aktarımı olduğu yönünde eksik bir bakış açısına sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bontempo, Barbara ve Dıgman (1985), öğretmen adaylarının mesleğine ilişkin çoğunlukla “önemli bir meslek” ve “yapmaya değer bir iş” olduğunu belirtmişlerdir. Çapraz ve Samancı (2014) öğretmen adaylarının öğretmenliğini; çocuk sevgisi, meslek sevgisi, sabır ve emek gerektiren bir meslek olarak gördüklerini ifade etmektedirler. Bayrakdar, Vural Batık ve Barut (2016) ve Ayık ve Ataş (2014) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genellikle olumlu tutumlara sahip olduğu ifade etmişlerdir.

Alanyazında öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin görüşlerini inceleyen çalışmalarda genelde nicel araştırma yöntemleri kullanılmış olup; özellikle biyoloji öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik görüşlerinin derinlemesine incelenip ortaya çıkartılmasına yönelik nitel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu çalışmanın alanyazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleği, bu görevi yapacak olan kişilerin bireysel görüş ve davranışları ile de yakından ilgilidir (Özbek vd., 2007).

Çalışma da biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Biyoloji öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini nasıl tanımlamaktadır?
2. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmesindeki önemli etkenler nelerdir?
3. Öğretmenlik mesleği biyoloji öğretmen adaylarının hangi özelliklerine hitap etmektedir?
4. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklere ilişkin düşünceleri nedir?
5. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği yeterlilik düzeyi ile ilgili düşünceleri nedir?
6. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyguları nasıldır?

YÖNTEM

Bu araştırma, 2014-2015 bahar döneminde Marmara Bölgesinde bulunan bir Eğitim Fakültesi'nde eğitim gören 4. sınıf biyoloji öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmada

öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin derinlemesine inceleyebilmek için nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 4. Sınıf biyoloji öğretmen adayları içerisinde kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi seçilmiş 10 (5 kız; 5 erkek) bireyden oluşmaktadır. Bu yöntem, araştırmacıya hız, kolaylık, zaman ve ekonomik fayda sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışma grubunun belirlenmesinde gönüllülük esasına dikkat edilmiştir.

Veri Toplama ve Veri Analizi

Çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşleri Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Bu form hakkında Eğitim Bilimleri ve Biyoloji Eğitimi alanlarında çalışan 2 akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Veri toplama aracının geçerliliği ve anlaşılabilirliği 2 biyoloji öğretmen adayı ile gözden geçirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda bir soru anlam bozukluğundan, bir soru da gereksiz tekrara neden olabileceği düşüncesi ile görüşme formundan çıkarılmıştır. Gerekli düzenlemeler yapılarak son şekli verilmiştir.

Biyoloji öğretmen adaylarının düşüncelerini derinlemesine ortaya koymak için görüşme formunda sorulan sorulara ek olarak ‘Neden, nasıl, niçin, açıklayınız’ şeklinde sorular yöneltilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yaklaşık 20 dakika da tamamlanmıştır. Görüşmeler, öğretmen adaylarından izin alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiş ve sonrasında görüşme kayıtları araştırmacı tarafından transkript edilmiştir.

Nitel veriler, içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiş ve ATLAS-ti 7.5 paket programı ile kodlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Creswell ve Clark, 2011). Veriler kodlandıktan sonra, tema ve alt tema şeklinde gruplandırılarak tablolaştırılmıştır. Öğretmen adaylarının cevapları analiz edilirken birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş ve okuyucunun anlayabileceği biçimde düzenlenerek yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Öğrencilerin her soruya verdiği cevaplar araştırmacı ve içerik analizi konusunda deneyimli bir akademisyen tarafından ayrı ayrı kodlanmış, daha sonra kodlamalar birleştirilerek benzerlikler ve farklılıklar tartışılmış, kodlayıcılar arasında görüş ayrılığı yaşanan noktalar tekrar gözden geçirilmiş ve görüş birliğine ulaşmaya çalışılmıştır. Katılımcıların her soruya verdiği cevaplar bazen birden fazla kategoride ele alınmıştır. Bu sebeple tema frekansları bazen toplam katılımcı sayısından (10) fazla olabilmektedir.

Kodlamaların güvenilirliği için her iki kodlayıcı tarafından yapılan kodlamalar üzerinden Güvenirlik = Görüş Birliği/(Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) X 100 formülüne göre değerlendirilmiştir (Miles ve Huberman, 2002). Kodlayıcılar tarafından yapılan kodlamalar arasında benzerlik yüzdesi %89 olarak hesaplanmıştır. Bu oran veri analizi açısından güvenilirliğin sağlandığı şeklinde yorumlanmıştır. Ayrıca, betimsel analiz sonucu elde edilen bazı açıklamalar, katılımcı numarası belirtilerek, “...” (K2; katılımcı 2) şeklinde aynen alıntı yapılarak bulgular bölümünde verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

BULGULAR

Çalışmada, öğretmen adayları ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme bulguları bu bölümde sunulmuştur.

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik düşünceleri

Öğretmen adaylarının “Öğretmenlik mesleği sizin için ne ifade etmektedir, Açıklayınız?” Sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik düşüncelerinin temalara dağılımı

Tema	Kodlar	f
Öğretmenlik	Kutsal bir meslektir.	5
	İnsanlara rehber olmaktır.	4
	Saygın ve onurlu bir meslektir.	2
	Bir sanattır.	1
	Öğrenmeyi öğretmektir.	1
	Mutluluktur.	1

Tablo 1'e göre, öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini “Öğretmenlik kutsal bir meslektir” (5) ve “Öğretmenlik insanlara rehber olmaktır” (4) şeklinde ifade ettikleri belirlenmiştir. Adayların düşünceleri ile ilgili bazı örnek ifadeler ise şu şekildedir:

“Öğretmenlik kutsal bir meslektir. Gönül işidir.”(K2)

“Öğretmenlik mesleği benim için mutluluktur.” (K1)

“Öğretmenlik çok onurlu bir meslektir. Çünkü siz öncelikle birey yetiştiriyorsunuz.” (K 9)

2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmesindeki etmenler

Öğretmen adaylarının “Öğretmenlik mesleğini seçmenizdeki en önemli etkenler nelerdir? Açıklayınız.” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmesindeki etmenlerin temalara dağılımı

Tema	Kodlar	f
Etmeler	Öğretmenlik mesleğine karşı ilgi	10
	Ailemin teşviki	5
	Bayanlar için uygun bir meslek oluşu	4
	Öğretmenlerimin etkisi	4
	Üniversite sınav sonuçları	4
	İş garantisi ve ekonomik etkenler	3
	Öğretmenlik mesleğine verilen değer	2

Tablo 2'ye göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçmelerindeki en önemli etkenler; “Öğretmenlik mesleğine karşı ilgi” (10), “Ailenin teşviki” (5), “Bayanlara uygun bir meslek olduğu” (4), “Öğrenim hayatımdaki öğretmenlerin etkisi” (4) olduğu belirlenmiştir. Adayların düşünceleri ile ilgili bazı örnek ifadeler ise şu şekildedir:

“Lisedeki biyoloji öğretmenimi çok severdim ve tercihlerimi onunla yapmıştım. Biyoloji öğretmenliği seç dedi bende seçtim.” (K9)

“Öğretmenlik mesleğini seçmemdeki en önemli etkenler öncelikle bayan olmam. Yani bayanlar için başka meslekler daha zor çalışma şartlarında çalışıyorlar. Ayrıca abim de öğretmen ve öğretmenlik ilgimi çekti, hoşuma gitti.”(K6)

3. Öğretmenliğin öğretmen adaylarının kişisel özelliklerine uygunluğu

Öğretmen adaylarının “Öğretmenlik mesleği sizin hangi kişisel özelliklerinize hitap etmektedir, Nedenini açıklayınız?” Sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenliğin öğretmen adaylarının hangi kişisel özelliklerine hitap ettiği ile ilgili düşüncelerinin temalara dağılımı

Tema	Kodlar	f
Kişisel Özellikler	Liderlik	8
	İnsan ve çocuk sevgisi	5
	Sabırlı olma	4
	İdealist olma	4
	Sosyal ilişkiler ve iletişimde açık olma	3
	Değişime ve gelişime açık olma	1
	Ağır başlı ve olgun olma	1
	Paylaşımçı olma	1

Tablo 3'e göre öğretmenlik mesleği öğretmen adaylarının liderlik (8), insan ve çocuk sevgisi (5), sabırlı olma (4) ve idealist olma (4) özelliğine hitap ettiği belirtilmiştir. Adayların düşünceleri ile ilgili bazı örnek ifadeler ise şu şekildedir:

"Ben çocukları çok severim. Sınıfta her yerden farklı insanlar var bende farklı kişilerle tanışmayı seviyorum" (K8)

"İdealist ve liderlik yönlerime hitap etmektedir." (K6)

"Öğretmeyi seviyorum, insanlık sevgisi olmadan olamaz, her kesimden insanı sevmek zorundasın." (K5)

4. Öğretmenlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiği

Öğretmen adaylarının “Öğretmenlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiğini düşünüyorsunuz?” Sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının, öğretmenlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiğine yönelik düşüncelerinin temalara dağılımı

Tema	Kodlar	f
Kişisel	Sosyal yönden iletişime açık olmalı	10
	Fedakâr olmalı	7
	Kendini ifade edebilmeli	6
	Gelişime açık olmalı	4
	Topluma rehber olacak davranışlar sergilemeli	3
	İnsanları sevmeli	1
	İyi bir gözlemci olmalı	1
	Öğretmenlik formasyon bilgisi yeterli olmalı	5
Mesleki	Öğretmenlik mesleğine karşı motivasyonu yüksek olmalı	3
	Öğrencinin seviyesine inebilmeli	2
	Mesleğini sevmeli	1

Tablo 4'e göre, öğretmen adaylarının öğretmenlerin özelliklerine yönelik düşünceleri mesleki ve kişilik özellikleri temaları şeklinde düzenlenmiştir. Kişisel özellik temasında “sosyal yönden iletişime

açık olmalı” (10), “fedakar olmalı” (7) kendini yeterli şekilde ifade edebilmeli (6) özellikleri yer alırken, mesleki özellik temasında “öğretmenlik formasyon bilgisi yeterli olmalı (5) ve “öğretmenlik mesleğine karşı motivasyonu yüksek olmalı (3) özellikleri ifade edilmiştir. Adayların düşünceleri ile ilgili bazı örnek ifadeler ise şu şekildedir:

"Öğretmenlerin alan bilgisi, meslek ve formasyon bilgisinin yeterli olması gerekiyor."(K1)

"İnsanları sevmeli, sosyal ilişkileri iyi olmalı, liderlik vasıfları olmalı, fedakâr olmalı. Düzgün konuşabilmeli, nerede ne konuşulacağını bilmeli."(K2)

"Gelişime açık olmalı, insanlarla iyi iletişim kurabilmeli, iyi konuşabilmeli, paylaşımcı olmalıdır." (K10)

5. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından yeterliliği

Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından öğretmen adaylarının kendilerini yeterli görüp görmedikleri ile ilgili düşünceler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından öğretmen adaylarının kendilerini yeterli görüp görmedikleri ile ilgili düşünceleri

Tema	Kodlar	f
Yeterlilik	Kendimi yeterli görüyorum.	6
	Kendimi yeterli görmüyorum.	4

Tablo 5'e göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından kendilerini yeterli gördükleri (6) ancak adayların önemli bir kısmı ise öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından kendilerini yeterli görmediklerini (4) belirtmişlerdir. Adayların düşünceleri ile ilgili bazı örnek ifadeler ise şu şekildedir:

"Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceri bakımından yeterli olduğumu düşünmüyorum. Formasyon olarak kendimi yeterli görüyorum ancak alan bilgisi konusunda endişelerim var." (K1)

"Öğretmenlik için gerekli bilgi ve beceri açısından eksikliklerim var."(K4)

"Ben öğretmenlik mesleği yeterliği açısından kendimi tam olarak yeterli görmüyorum. Tecrübem arttıkça yeterliliğim gelişecektir."(K9)

6. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyguları

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duyguları ile ilgili düşünceleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik duygularının temalara dağılımı

Tema	Kodlar	f
Duygu	Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu duygu	9
	Öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz duygu	1

Tablo 6'ya göre, öğretmen adayları öğretmenlik mesleğine karşı olumlu duyguya sahipken (9) az sayıda adayın ise öğretmenlik mesleğine karşı olumsuz duyguya sahip olduğu (1) belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçladığımız bu çalışmanın bulgularına dayanarak tartışma ve öneriler bu bölümde sunulmuştur.

Araştırma sonuçlarında öğretmen adaylarının yarısı öğretmenlik mesleğinin kutsal bir meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar alanyazında Okçabol (2005), Özbek vd., (2007) ve Ubuz ve Sarı'nın (2009) öğretmenlik mesleğinin kutsal yönüne vurgu yapan çalışma sonuçları ile örtüşmektedir. Ayrıca Küçüköğlü vd., (2014) uluslararası yaptığı çalışmada İranlı öğretmen adaylarının görüşleri ile araştırma bulgularının benzerlik göstermesi ilginç görülmüştür. Bu sonuçlar, toplumun öğretmen üzerine yüklediği anlamdan ve öğretmenlerin toplumlari şekillendiren rehber kişiler olmasından kaynaklanabilir.

Öğretmen adaylarının önemli bir kısmının (f=4) öğretmenlik mesleğini, insanlara rehber olmak olarak tanımladığı belirlenmiştir. Bu sonuç, alanyazında öğretmen kavramının tanımlanmasında öğretmenlerin öğrencilere rehber olarak görülmesinden kaynaklandığı araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Huitt, 2001; Işıktaş, 2015; Telli, Brok ve Çağiroğlu, 2008). Bu sonuçlar, son yıllarda öğretmenlik mesleğine yönelik beklentilerin artmasından kaynaklanabilir. Çünkü günümüz öğretmenlerine düşen en önemli görevlerden birisi; öğrencilerine rehber olmaktır ve bu düşüncenin yanlısamları görülebilir (Gündüz, 2014).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği tercihlerine etki eden etmenlerden en fazla etkiye sahip olanı; öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenliği seçme sebepleri arasında yer alan öğretmenliğe yönelik ilgilerinin yüksek olması, öğretmeyi ve çocukları sevmesi (Bishay, 1996; Ekici, 2015; Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2009; Okçabol vd., 2003) ve kızların öğretmenliğe yönelik tutumlarının oldukça yüksek olması (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Göçer Şahin ve Gelbal, 2016) araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Bu sonuçlara göre, öğretmen adaylarının meslek tercihinde mesleğe yönelik ilgilerinin etkili olması onların gelecekteki mesleki başarıları açısından olumlu görülmüştür. Çünkü öğretmenlik mesleğinde başarılı olmanın meslek sevgisi ve ilgisiyle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Çapraz ve Samancı, 2014). Araştırmada diğer bir sonuç, ailelerin ve öğretmenlerin teşvikinin öğretmen adaylarının mesleki tercihlerinde etkili olmasıdır. Bu sonuç, alanyazında yer alan öğretmenlik tercihinde ailenin isteği ve çevrenin etkili olduğunu araştırma sonuçları ile örtüşmektedir (Çermik vd., 2010; Kniveton, 2004; Ubuz ve Sarı, 2009). Ancak öğretmenlik mesleği, adayların isteği ile kendisi tarafından bilinçli bir şekilde seçilmesi gereken bir meslektir. Aksi takdirde mesleki yaşamda olumsuz durumlarla karşılaşılabilir.

Öğretmen adayları öğretmenlik mesleğinin kendilerinin çoğunlukla liderlik, insan ve çocuk sevgisi, sabırlı ve idealist olma gibi kişisel özelliklerine hitap ettiğini belirtmiştir. Alanyazında, ideal öğretmenlerin sahip olması gerekli kişisel özellikler arasında; sabır, liderlik özellikleri (Aşkar ve Erden, 1987; Başaran ve Baysal, 2016; Çapa ve Çil, 2000; Çelikten vd., 2005; Minor vd., 2002; Şahin, 2011) ve çocuk sevgisi (Çapraz ve Samancı, 2014; Özbek, 2007) sayılır. Öğretmen adaylarının kendi kişisel özellikleri ile iyi bir öğretmenin özelliklerinin uyumlu olması adayların gelecek mesleki yaşamları açısından olumlu görülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının eğitiminde liderlik, insan ve çocuk sevgisi gibi özelliklere vurgu yapılabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlerin özelliklerine yönelik görüşlerinde, adayların çoğunlukla sosyal yönden iletişime açık, fedakâr, kendini yeterli şekilde ifade edebilme özelliklerine vurgu yapmışlardır. Alanyazında Taşkaya (2012) öğretmenlerin anlayışlı olması gerektiğini belirtirken, Aydın (2009) ve Klis ve Kossewska (1996) ise öğretmen ve öğrenci ilişkilerinde güçlü bir empatinin öğrenciye içten ve ılımlı bir şekilde yaklaşımı sağlayacağını belirtmiştir. Işıktaş (2015) öğretmenlerin güler yüzlü bir yaklaşımla öğrencilerine sevgiyle yaklaşabilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu noktada öğrenme öğretme sürecinde öğretmen-öğrenci ilişkisinde tam ve doğru iletişim için öğretmenlerin

iletişim yeterliliğine sahip olması gerekmektedir (Açıkgöz, 2003; Akçabol vd., 2003; Gordon, 2001; Jones ve Jones, 2004; Özabacı ve Acat, 2005; Ubuz ve Sarı, 2009; Yılmaz ve Çimen, 2008). Bu sebeple öğretmen adaylarına iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitim verilmesi önerilmektedir (Taşkaya, 2012). Diğer taraftan Aşkar ve Erden (1987), Koç (2014), Çapa ve Çil (2000) ve Işıktaş (2015) öğretmenlerin fedakar, sabırlı ve özverili olması gerektiğini belirtmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleğinde başarılı olabilmek için sürekli çalışmak, mesleği severek ve isteyerek yapmak önemlidir. Bu sebeple bu araştırma sonuçlarında öğretmenlerin sabırlı ve fedakâr kişilik özelliklerine vurgu yapılmaktadır. Bu noktada öğretmen adaylarının görüşleri dikkate alındığında; öğretmenlerin öğrencilerle etkili iletişimi gerçekleştirecek, etkili rehberlik yapabilecek, fedakârca ve sabırlı bir şekilde hedeflenen mesleki başarıya ulaşabilecektir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlere yönelik görüşlerinde çoğunlukla öğretmenlik formasyon bilgisi yeterli ve öğretmenlik mesleğine karşı motivasyonun yüksek olması özelliklerinin vurgulandığı görülmüştür. Alanyazında öğretmen yeterlilikleri ile ilgili olarak öğretmen bildiklerini öğrencilerine aktarabilmeli, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını keşfedebilmeli ve her birinin öğrenme hızı ve biçimine uygun öğrenme imkânı sağlamalıdır (Şahin, 2011). Öğretmen adaylarının başarılı bir öğretmen olabilmesi için, hem iyi bir konu alanı bilgisine, hem de öğretmenlik formasyonu bilgisine sahip olması ve öğretmeye güdülenmesi, öğretmenliğe gönül vermesi gerekmektedir (Senemoğlu, 2001). Bu noktada öğretmen adaylarının formasyon bilgisine vurgu yapmaları onların gelecek mesleki başarıları açısından olumlu görülebilir.

Öğretmen adayları öğretmenlik mesleği için öğretmenlik mesleğine karşı motivasyonu yüksek olması gerektiğini belirtmektedirler. Alanyazında öğretmen adaylarının gelecekte eğitimin amaçları doğrultusunda çalışmalarını için motive edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çünkü Güney (2011) motive edilen öğretmen adaylarının işlerini zevkle yapacaklarını ve mesleki verimliliklerinin olumlu yönde etkileeneceği belirtilmektedir (Ayık ve Atas, 2014). Bireyin mesleki başarısı ve bu başarısını sürdürmesi mesleğine ilişkin motivasyonuna bağlıdır. Özellikle öğretmenlik mesleğinde, yüksek bir motivasyon ve bu motivasyonun sürdürülmesi son derece önemlidir (Başaran ve Dedeoğlu Orhun, 2013). Bu sebeple öğretmen adaylarının eğitiminde mesleki motivasyonun artırılması amaçlanmalı ve motivasyonu en çok etkileyen değişkenlerin örneğin; ekonomik ödüller, kişisel özerklik ve örgüt kültürü gibi değişkenler olumlu yönde geliştirilerek bireyin mesleki motivasyonunun artması sağlanabilir (Karaköse ve Kocabaş, 2006). Sonuçta öğretmenlik mesleğini seçen her birey bu mesleğin sorumluluklarını alabilecek donanıma ve kişilik özelliklerine sahip olması gerekmektedir (Nalçacı, 2013).

Öğretmen adaylarının çoğunluğu öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından kendilerini yeterli görürken, hemen hemen yarıya yakını ise öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriler bakımından kendilerini yeterli görmemektedirler. Öğretmen adaylarının önemli bir kısmının kendini mesleki bakımdan yeterli görmemesi dikkat çekicidir. Alanyazında yer alan öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik düzeyleri açısından kendilerini yetersiz gördüğü araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçları örtüşmektedir (Temizkan, 2008). Öğretmenlerin mesleki yaşamlarında başarılı olabilmeleri için öğretmen yeterlilikleri olarak öğretmenlerin alan, öğretmenlik formasyon ve genel kültür bilgisi gibi alanlarda yeterliğe sahip olmaları gerekmektedir (Celep, 2004). Diğer taraftan öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerinin yeterli düzeyde olması onların mesleklerine yönelik olumlu tutumlar geliştirmesi sağlamaktadır. Öğretmenliğe yönelik olumlu tutumlar ise öğretmenlerin iş doyumunu, mesleği severek yapması ve başarısına olumlu katkı sağlamaktadır (Haycock, 1998; Gürbüz ve Kışoğlu, 2007; Medved, 1981; Sağlam, 2008; Tanrıoğan, 1997). Öğretmen adaylarının eğitiminde mesleğe yönelik motivasyonu artıracak etkinlikler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliliklerin büyük bir kısmını öğretmen adayları lisans eğitim sürecinde kazanmaktadır. Öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinin tamamlanmasına kadar

mesleki yeterliliklerinin artmaya devam edebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının bu süreçte edindiği yeterlilikler, onların meslek hayatlarında önemli bir yere sahip olmaktadır (Yeşilyurt, 2011). Bu sonuç doğrultusunda tüm lisans biyoloji öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini artırıcı uygulamalar artırılabilir.

Araştırma sonuçlarında öğretmen adaylarının hemen hemen tamamı öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu duyguya sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu çalışma sonuçları, alanyazında yer alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genellikle olumlu tutumlara sahip olduğu araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir (Akay ve Boz, 2011; Akbaba, 2013; Akpınar, Yıldız ve Ergin, 2006; Ayık ve Ataş, 2014; Bayrakdar vd., 2016; Doğan ve Çoban, 2009; Şahin 1992; Yanık, Sezen ve Uzun, 2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu duygu ve düşüncelere sahip olmalarının meslek yaşantılarını olumlu şekilde etkileyeceği ifade edilmiştir (Johnson ve Howell, 2005). Ayrıca öğretmenlerin mesleklerine ilişkin olumlu tutum içinde olmaları, kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmeleri de önemlidir (Eren vd., 2014; Kocaarslan, 2014). Ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz bir tutuma sahip olduklarını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Dündar ve Karaca, 2013; Yapıcı ve Yapıcı, 2013). Sonuç olarak, öğretmen adaylarının eğitimleri onların mesleklerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacak şekilde düzenlenebilir.

Bu araştırma sonuçları çerçevesinde şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini ve olumlu tutumlarını geliştirilebilmesi amacıyla eğitim fakültelerince sunulan pedagoji derslerinin içeriği yeniden düzenlenebilir.
- Öğretmen adaylarına verilecek eğitimlerde özellikle; iletişim becerileri, hoşgörü, güler yüzlü olma, kendini ifade edebilme ve fedakârlık gibi özelliklere vurgu yapılabilir.
- Öğrencilerin biyoloji öğretmenliği bölümünü neden tercih ettikleri daha ayrıntılı olarak araştırılabilir ve öğrencilerin bu mesleği bilinçli olarak seçmeleri sağlanabilir.
- Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları belirlenerek öğrenme tutumlarının artırılması için yeni çalışmalar yürütülebilir.
- Bu çalışma grubundan farklı olarak farklı fakülte, bölümler ve sınıf düzeylerinde benzer araştırmalar yapılabilir.
- Öğretmen adaylarının görüşlerinin eğitimleri sürecinde yıllara göre nasıl değişim gösterdiği araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2017). The relationship between teacher candidates' pedagogical competence perceptions and their attitudes about teaching profession. *Turkish Journal of Education*, 6(3),113-127.
- Akay, H., & Boz, N. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik tutumları, matematiğe karşı öz-yeterlik algıları ve öğretmen öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 281-312.
- Akbaba, B. (2013). The attitudes of pre-service social studies teachers' towards teaching profession and their self-efficacy about using instruction materials. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*, 3(2), 157-169.
- Akpınar, E., Yıldız, E., & Ergin, Ö. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-62.
- Aşkar, P., & Erden, M. (1987). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği. *Çağdaş Eğitim*, 121(12), 8-11.
- Aydın, R., & Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Ayık, A., & Ataş, Ö. (2014). An analysis of the relationship between high school teachers' organizational commitment levels and perceptions of school culture. *Mevlana International Journal of Education*, 4(3), 69-82.
- Bastick, T. (2000). Why teacher trainees choose the teaching profession? Comparing trainees in metropolitan and developing countries. *International Review of Education*, 46(3/4), 343-349.
- Başaran, A. R., & Baysal, S. (2016). Öğretmen adaylarının ideal bir öğretmen hakkındaki görüşleri. *Pegem Atıf İndeksi*, 29-44. <http://www.pegemindex.net/kitabevi/>.
- Başaran, M., & Dedeoğlu Orhun, B. (2013). Factors affecting the preservice teachers' professional motivation. *Inonu University Journal of The Faculty of Education*, 14(3), 129-151.
- Bayraktar, U., Vural Batık, M., & Barut, Y. (2016). Özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmen özyeterlik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Journal of Kırsehir Education Faculty*, 17(2), 133-149.
- Bishay, A. (1996). Teacher motivation and job satisfaction: A study employing the experience sampling method. *Journal of Undergraduate Sciences*, 3(3), 147-155.
- Bontempo, B. T., & Digman, S. (1985). *Entry level profile: Student attitudes toward the teaching profession*. Paper presented at the annual meeting of the Annual Meeting of the American Educational Research Association. Chicago, March-April. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 258949).

- Boz, Y., & Boz, N. (2008). Kimya ve matematik öğretmen adaylarının öğretmen olma nedenleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 137-144.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D. & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2). 83-97.
- Brophy, J., & Alleman, J. (1991). Activities as instructional tools: A framework for analysis and evaluation. *Educational Researcher*, 20(4), 9-23.
- Brown, M. M. (1992) Caribbean first-year teachers' reasons for choosing teaching as a career. *Journal of Education for Teaching*, 18(2), 185-195.
- Bulut, İ. (2009). Evaluation of teacher candidates' attitudes concerning teaching profession (Dicle and Fırat University Sample). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Buldur, S., & Bursal, M. (2015). Fen bilgisi öğretmen adaylarının meslek tercih nedenlerinin etki düzeyleri ve mesleki geleceklerine yönelik beklentileri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 9(1), 81-107.
- Celep, C. (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. (Edit.: C. Celep), Meslek olarak öğretmenlik, Ankara: Anı Yayıncılık. 23-49.
- Chuan, C. L. (2013). Pre-service teachers' motivation for choosing teaching as a career. *Jurnal Penyelidikan IPG KBL*, 11, 1-18.
- Chuene, K., Lubben, F., & Newson, G. (1999). The views of pre-service and novice teachers on mathematics teaching in South Africa related to their educational experience. *Educational Research*, 41(1), 23-34.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Çakmak, M., & Kayabaşı, Y. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1) 1-10.
- Çapa, Y., & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18). 69-73.
- Çapraz, C., & Samancı, O. (2014). The attitudes of trainee primary school teachers towards their profession and the feelings that they have on the first practice day at school. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 179-188.
- Çapri, B., & Çelikkaleli, Ö. (2008). Investigation of preservice teachers' Attitudes towards teaching and professional self efficacy beliefs according to their gender programs and faculties. *Journal of Education* 9(15), 33-53.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.

- Çermik, H., Doğan, B., & Şahin, A. (2010). Prospective elementary classroom teachers' motives for selecting teaching profession. *Pamukkale University Journal of Education*, 28(2), 201-212.
- Çetinkaya, Z. (2009). Identifying Turkish pre-service teachers' attitudes toward teaching profession elementary education online, *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305.
- Dündar, H., & Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları metaforlar, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.
- Dogan, T., & Çoban, A. E. (2009). The investigation of the relations between students' attitude toward teaching profession and anxiety level in faculty of education. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Dönmez, C. & Uslu, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 42-63.
- Ekici, G. (2015). Biyoloji öğretmenlerinin laboratuvar kullanımı öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 25-35.
- Ekinci, N. (2017). Pre-service teachers' motivational factors affecting their teaching profession and field choices. *Elementary Education Online*, 16(2), 394-405.
- Eren, B., Çelik, M. & Oğuz, A. (2014). Investigation of dissertations and articles in turkey about the attitudes towards teaching profession, *Dumlupınar University Journal of Social Sciences*, 42, 359-370.
- Foster, T., & Newman, E. (2005). Just a knock back? Identity bruising on the route to becoming a male primary school teacher. *Teachers and Teaching*, 11(4), 341-358.
- Gordon, T. (2001). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. (Çev.: Aksay, E.), (11. Baskı). İstanbul: Sistem Yayınları.
- Göçer-Şahin, Ş., & Gelbal, S. (2016). A scaling of preservice teachers' motivational factors in choosing the teaching profession. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7 (2), 443-458.
- Gündüz, M. (2014). İlkokul öğrencilerinin etkili öğretmen hakkındaki düşünceleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 114-128.
- Güney, S. (2011). *Örgütsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gürbüz, H., Kışoğlu, M. & Erkol, M. (2007). Biyoloji öğretmen adaylarının çevreye yönelik tutumlarının informal ve formal eğitim ortamları açısından değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 74-84.
- Hacıömeroğlu, G. & Şahin-Taşkın, Ç. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri, 1. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3. <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/323.pdf>.
- Haycock, K. (1998). Good teaching matters: How well qualified teachers can close the gap. *Thinking K-16*, (Eric Document Number 457 260), <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED457260.pdf>
- Huitt, W. (2001). *Humanism and open education*. Kay: <http://chiron.valdosta.edu/whuitt/col/affsy>.

- Işık, S., Yaman M., & Soran H. (2005). Biyoloji ve biyoloji öğretmenliğine karşı tutumlarına göre biyoloji öğretmen adaylarının tiplerinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 110-116.
- Işıktaş, S. (2015). Öğretmen adaylarının iyi öğretmen olma ile ilgili görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 30(4), 119-131.
- Jeans, A. B. (1995). Teacher education: An international research agenda. *World Conference on Teacher Education*. İzmir: 9 Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Johnson, G. M., & Howell, A. J. (2005). Attitude toward instructional technology following required versus optional WebCTusage. *Journal of Technology and Teacher Education*, 13(4), 643.
- Johnston, J. McKeown, E., & McEwen, A. (1999). Choosing primary teaching as a career: The perspectives of males and females in training. *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*, 25(1), 55-64.
- Karaköse, T., & Kocabaş, İ. (2006). Özel ve devlet okullarında öğretmenlerin beklentilerinin iş doyumunu ve motivasyon üzerine etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 3-14.
- Kılcan, B., Keçe, M., Çepni, O., & Kılınç, A. Ç. (2014). Prospective teachers' reasons for choosing teaching as a profession. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, (22)1, 69-80.
- Kızıltaş, E., Halmatov, M., & Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1)23, 173-189.
- Kniveton, B. H. (2004). The influences and motivations on which students base their choice of career. *Research in Education*, 72(1), 47-59.
- Kocaarslan, M. (2014). Analysis of prospective teachers' attitudes towards teaching as a profession. *Asian Journal of Instruction*, 2(1), 46-55.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.
- Köğçe, D., Aydın, M., & Yıldız, C. (2009). Birinci ve dördüncü sınıf matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının karşılaştırılması. *KTÜ. Fatih Eğitim Fakültesi Dergisi* [Online]:<http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/566.pdf>.
- Küçükkoğlu, A., Taşgın, A., & Saadnie, A. (2014). İranlı ve Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (51), 395-416.
- Kyriacou, C., & Coulthard, M. (2000). Undergraduates' views of teaching as a career choice. *Journal of Education for Teaching*, 26(2), 117-126.
- Manuel, J., & Hughes, J. (2006). It has always been my dream: Exploring pre-service teachers' motivations for choosing to teach. *Teacher Development*, 10(01), 5-24.
- Medved, J. H. (1982). The applicability of Herzberg's motivation hygiene theory. *Educational Leadership*, 39, 555.

- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (2002) *The qualitative researcher's companion*. Sage, Thousand Oaks.
- Minor, L. C., Onwuegbuzie, A. J., Witcher, A. E. & James, T. L. (2002). Preservice teachers' educational beliefs and their perceptions of characteristics of effective teachers. *Journal of Educational Research* 96(2), 116- 127.
- Nalçacı, A. (2013). *Bir meslek olarak öğretmenlik*. Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Paradigma Kitabevi Yayınları.
- Numanoğlu, G., & Bayir, Ş. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 197-212.
- Okçabol, R. (2005). *Öğretmen yetiştirme sistemimiz*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Okçabol, R., Akpınar, Y., Caner, A., Erkin, E., Gök, F., & Ünlühisarcıklı, Ö. (2003). *Öğretmen yetiştirme araştırması* (Survey of Teacher Training). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Özbek, R. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde kişisel, ekonomik ve sosyal faktörlerin etkililik derecesine ilişkin algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 17(1), 145-159.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M., & Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2),221-232.
- Özden, Y. (2002). *Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Saban, A. (2003). A Turkish profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19(8), 829-846.
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Saracaloğlu, A. S. (1993). Fen ve edebiyat fakülteleri öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *İzmir I. Eğitim Kongresi Bildirileri (Kasım 1991)* 565-569. *İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayını*.
- Senemoğlu, N. (2001). Çocuk hakları, çalışan çocuklar ve eğitim sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 25-35.
- Smedley, S. (2007). Learning to be a primary school teacher: reading one man's story. *Gender and Education*, 19(3), 369-385.
- Şahin, A. (2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 12(1). 239-259.
- Şahin, N. (1992). *Arifiye anadolu öğretmen lisesi 3. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- Sünbül, A. M. (2001). *Bir meslek olarak öğretmenlik*. Öğretmenlik mesleğine giriş. (Edit: Ö. Demirel-Z. Kaya) Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Tanrıoğen, A. (1997). Buca eğitim fakültesi Ğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik. *Pamukkale Üniversitesi EĞitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 55-67.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Ğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk EĞitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Telli, S., Brok, P., & akiroğlu, J. (2008). Teachers' and students' perceptions of the ideal teacher. *Education and Science*, 33 (149), 118-129.
- Tomşik, R. (2016) Choosing teaching as a career: Importance of the type of motivation in career choices, *TEM Journal*, 5(3), 396-400.
- Ubuz, B., & Sarı, S. (2008). Sınıf Ğretmeni Adaylarının Ğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi EĞitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 113-119.
- stner, M. (2006). ÖĞretmenlik mesleğine yönelik tutum leğinin geçerlik ve güvenirlik alışması. *Kuram ve Uygulamada EĞitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.
- Yanık, C., Sezen, N., & Sarı Uzun, M. (2012). ÖĞretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ve mezuniyet sonrası planları zerine. *Hacettepe Üniversitesi EĞitim Fakültesi Dergisi*, zel sayı (2), 222-231.
- Yapıcı, M., & Yapıcı, ř. (2013). ÖĞretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforları. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8), 1421-1429.
- Yeşilyurt, E. (2011). Yapılandırmacı Ğrenme temelli bir Ğretim programının oluşturulmasına ilişkin Ğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6(4), 865-885.
- Yıldırım, A., & şimsek, H. (2008). Nitel araştırma yontemleri. *Ankara: Seçkin Yayınevi*.
- Yılmaz, N., & Doğan, N. (2015). İlköğretim matematik Ğretmen adaylarının meslek tercihlerini etkileyen faktörler: Hacettepe niversitesi rneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi EĞitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 405-421.